שֶׁהִתְפַּלְּלוּ בּוֹ, אֲפִלּוּ אוֹרְחִים לְפִי שָׁעָה, (נא) כֵּיוָן שֶׁהָיָה מְיֻחָד לִתְפִלָּה, קָדוֹשׁ. (נב) [מ]וְאִם לְפִי שָׁעָה הִקְדִּישׁוּ, הַכֹּל כְּפִי מַה שֶּׁאָמְרוּ: **ט** [נ]כְּשֶׁמּוֹכְרִים (נג) אַנְשֵׁי הַכְּפָר בֵּית הַבְּנֶסֶת יְכוֹלִים לְמָכְרוֹ (נד) מִמְכַּר עוֹלָם, וְהַלּוֹקֵחַ יַעֲשֶׂה בּוֹ מַה שֶּׁאָמְרוּ, (נה) חוּץ מִמְּרָחָץ וּבֵרְסְקִי וּבֵית טְבִילָה וּבֵית הַכִּסֵּא. (נו) * וְאִם מְכָרוּהוּ (יח) שְׁבָעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, (נז) יַעֲשֶׂה הַלּוֹקֵחַ (נח) אֲפִלּוּ אֵלּוּ אַרְבָּעָה דְּבָרִים: י [ס]יֵּשׁ אוֹמְרִים (נט) דְּיָחִיד בְּשָׁלוֹ, (ס) אֲפִלּוּ סֵפֶר תּוֹרָה מֵתָּר לִמְכְרוֹ וְלַעֲשׂוֹת בְּדָמָיו כָּל מַה שֶּׁירְצֶה, (סא) כָּל שֶׁלֹּא הִקְדִּישׁוּ

מ מָרְדְּכִי שָׁם (פ״ר סי׳ תתיט). נ מְגִלָּה כ״ז (ע״ב). ס הָרֹא״ש (שם פ״ד סי׳ א) [נִמּוּקֵי יוֹסֵף (מהדורת בלוי שם כו: ד״ה זיל זכנה) וְסֵפֶר אֲרֻחוֹת חַיִּים (סי׳ כה).

בְּאֹר הֵיטֵב

עֲשָׂה מִטְפַּחַת לְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלּוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ וְאֵין קוֹרִין בּוֹ בְּרַבִּים כָּל שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְסֵפֶר תּוֹרָה יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ דְּהַזְמָנָה לְאו מִלְּתָא הִיא. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כא): **ט** (יח) שְׁבָעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר. וְלָאו דַּוְקָא כָּל שִׁבְעָה אֶלָּא כָּל הֵיכָא דְּאִיכָּא רַבָּא, שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר מִקְּרֵי וְאִזְלִינַן בָּתַר רַבָּא, עַיִן פָּנִי יְהוֹשֻׁעַ סִימָן ד׳ וּמַהֲרְשַׁדַּ״ם חֵלֶק יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קע״ה. שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר אֵינוֹ רוֹצֶה לוֹמַר הַיּוֹתֵר חֲכָמִים שֶׁבָּעִיר אוֹ הַיּוֹתֵר זְקֵנִים אֶלָּא הַיּוֹתֵר מְשֻׁתָּדְלִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר. הָרַא״ם חֵלֶק א׳ סִימָן נ״ג:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

חָדָר זֶה לְעוֹלָם לְזַמְּנִים מְגֻבָּלִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת לֹא מִהֲנֵי נְתִינַת אַחַר בְּדִיּוֹטָא הָעֶלְיוֹנָה, דְּשַׁמָּא נִיחָא לֵהּ טְפֵי בְּקָמַיְיהוּ וְהָוֵי כְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל רַבִּים שֶׁעַל כָּל פָּנִים צָרִיךְ הַסְכָּמַת אַנְשֵׁי הָעִיר כו׳. עַיִן שָׁם. וְעַיֵּן בְּכֵיוֹצֵא בָּזֶה בְּשׁוּת״ת מַהֲדוּרָה תִּנְיָנָא סִימָן י״ז לְעִנְיַן בֵּית

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּנָאוּהוּ וְכוּ׳. דְּאַף שֶׁהָיָה מֻעָטָּה גַּם כֵּן לֹא מִקְרֵי רַק הַזְמָנָה בְּעָלְמָא: **(נא) כֵּיוָן שֶׁהָיָה מְיֻחָד.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר הַהַזְמָנָה הָיְתָה הַזְמָנָה מֻעֶלֶת שֶׁהִזְמִין אוֹתָהּ (מט) לְעוֹלָם לְהִתְפַּלֵּל בּוֹ, וּכְמָה דְּאִיתָא לְעֵיל בְּסִימָן מ״ב (ס״ג) דְּהֵיכָא דַּאֲמָנֵיהּ לְסוּדָר לְעוֹלָם לְמֵיצַר בֵּיהּ תְּפִלִּין וְצָר בֵּיהּ אֲפִלּוּ פַּעַם אֶחָד, שׁוּב אֵסוּר לְמֵיצַר בֵּיהּ זוּזֵי. וּלְאַפּוּקֵי אִם הַזְמִין אוֹתָהּ לְבֵית הַתְּפִלָּה (נ) רַק לְפִי שָׁעָה דְּהֵינוּ עַד שֶׁיַּעֲבֹר הָרֶגֶל אוֹ הַיָּרִיד [מִפְּנֵי שֶׁאֵז הַדֶּרֶךְ שֶׁמִּתְקַבֵּץ אֲנָשִׁים], לֹא חָשִׁיבָא הַזְמָנָה כְּלָל, וּמֻתָּר אֲפִלּוּ בְּעֵת הָרֶגֶל לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת בּוֹ: **(נב) וְאִם לְפִי שָׁעָה הִקְדִּישׁוּ.** הֵיְינוּ שֶׁאָמַר סְתָם (נפ) אֲנִי מְזַמִּין אוֹתָהּ לְרֶגֶלִים, דְּמַשְׁמַע הַלָּשׁוֹן בְּכָל עֵת שֶׁיִּהְיֶה רֶגֶל, עַל כֵּן חֲשׁוּבָה הַזְמָנָה עוֹלָמִית עַל כָּל פָּנִים עַל אוֹתוֹ הַזְמַן וְאָסוּר בָּזֶה הַזְמַן. וְסִתָם הַזְמָנָה לְפִי שָׁעָה כְּבָר כָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ואם כנו) בְּשֵׁם הַמָּרְדְּכִי (מגילה פ״ד סי׳ תתיט) דְּלֹא חָשִׁיבָא הַזְמָנָה כְּלָל וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי מִתְּחִלָּה. וּלְעִנְיַן תְּנַאי עַיֵּן לְעֵיל סִימָן קנ״א סָעִיף י״א וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם **ט (נג) אַנְשֵׁי הַכְּפָר בֵּית הַכְּנֶסֶת.** וְהוּא הַדִּין (נפ) בְּשֶׁל כְּרַכִּים כְּשֶׁתְּלוּ בְּשָׁעַת הַבְּנָיָן בְּדַעַת יָחִיד הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסוֹף סָעִיף ז׳: **(נד) מִמְכַּר עוֹלָם.** כֵּיוָן שֶׁאַנְשֵׁי הָעִיר אוֹ טוֹבֵי הָעִיר מַסְכִּימִים לְהַמְכִּירָה וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ז׳: **(נה) חוּץ מִמֶּרְחָץ וְכוּ׳.** שֶׁכָּל אֵלּוּ הֵם תַּשְׁמִישִׁים מְגֻנִּים מְאֹד (נפ) וְאָסוּר לַעֲשׂוֹתָן בְּמָקוֹם שֶׁהָיָה בֵּית הַכְּנֶסֶת. וַאֲפִלּוּ אִם נָפַל הַבִּנְיָן בַּמָּקוֹם הַהוּא וְנִשְׁאַר רַק תַּל בְּעָלְמָא אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם בְּאֵלּוּ הָאַרְבָּעָה דְּבָרִים, (מז) וְכֵן אָסוּר לְזָרֵעַ בַּמָּקוֹם הַהוּא שֶׁכָּל זֶה הוּא גְּנַאי לְמָקוֹם שֶׁהָיָה מְתֻחָלָּה בֵּית הַכְּנֶסֶת: **(נו) וְאִם מְכָרוּהוּ שִׁבְעָה וְכוּ׳.** הַטַּעַם (נפ) דְּאָז פָּקְעָה הַקְּדֻשָּׁה מֵהַמָּקוֹם הַהוּא לְגַמְרֵי. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״ז) דְּמִסְתַּפֵּק דְּאָפְשָׁר דְּבָעֵינַן דַּוְקָא כְּשֶׁהִתְנוּ בְּהַדָיָא בְּעֵת הַמְכִירָה וְהִרְשׁוּ לַלּוֹקֵחַ עַל זֶה: **(נז) יַעֲשֶׂה הַלּוֹקֵחַ וְכוּ׳.** (נו) שֶׁעַל יְדֵי שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר מָתַר לְהוֹצִיא הַדְּמִים לְכָל מַה שֶּׁירְצוּ אֲפִלּוּ לִדְבַר חֹל: **(נח) אֲפִלּוּ אֵלּוּ הָאַרְבָּעָה דְּבָרִים.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד״ה ואם) דְּדִין זֶה לֹא בְּרִירָא, וּלְכָתְחִלָּה בְּרַבְּאי צָרִיךְ לְהַזָּהֵר בָּזֶה: **י (נט) דְּיָחִיד בְּשָׁלּוֹ וְכוּ׳.** הַטַּעַם דְּעַל שֶׁלּוֹ יֵשׁ לוֹ כֹּחַ כְּשֶׁבָּעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר בְּשֶׁל צִבּוּר, דְּמֻתָּר לְהוֹצִיא עַל יְדֵי מְכִירָה זוֹ הַדְּמִים לְכָל מַה שֶּׁירְצוּ וְכַנַּ״ל: **(ס) אֲפִלּוּ סֵפֶר תּוֹרָה.** כָּתַב הָעוֹלַת תָּמִיד (סק״ל) דְּאַף לְפִי דַּעָה זוֹ דְּמֻתָּר וְאֵין הַדְּמִים נִתְפָּסִין בִּקְדֻשָּׁה, מִכָּל מָקוֹם לְכֵלֵי עָלְמָא אֵין רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה בְּדָמִים אֵלּוּ, וְכֵן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כב): **(סא) כָּל שֶׁלֹּא הִקְדִּישׁוּ וְכוּ׳.** הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כב) מְצַדֵּד דְּאִם נָתְנוּ לְרַבִּים לִקְרוֹת בּוֹ, אָסוּר לְכֵלֵי עָלְמָא אֲפִלּוּ לֹא הִקְדִּישׁוּ מַמָּשׁ. וְכָתַב עוֹד וְצָרִיךְ עִיּוּן עַל מַה סּוֹמְכִין הָעוֹלָם שֶׁמּוֹכְרִין סִפְרֵי תּוֹרָה וּמִשְׁתַּמְּשִׁין בִּדְמֵיהֶן אֲפִלּוּ נָתְנוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְצָרִיךְ לוֹמַר כֵּיוָן דְּהַמְנַהֵג כֵּן, הָוֵי לֵהּ (נז) כְּאִלּוּ

בַּאוּר הַלָּכָה

אֲלִיבָּא כֻּלָּם לְאַפְקוּעֵי לְחַלִּין אִם לֹא שֶׁסִּכְּמוּ אַנְשֵׁי הָעִיר בְּמַעֲמַד רָאשֵׁיהֶם וַחֲשׁוּבֵיהֶם, מִכָּל מָקוֹם אֵין זֶה עִנְיָן לָזֶה לְהַחְמִיר לְמוֹכְרִים בְּשָׁלְהֶן (וּכְדִי לְהַעֲלוֹת בְּקְדֻשָּׁה) שֶׁיִּהְיוּ צְרִיכִין הַכְרָזָה, וּכְמוֹ כֵן הוּא הַדִּין בְּשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר שֶׁהֵם עִקַּר אַנְשֵׁי הָעִיר, נְהִי דַּחֲכָמִים גְּזְרוּ שֶׁלֹּא יַפְקִיעוּ קְדֻשָּׁה כִּי אִם בְּשִׁיַּעֲמְדוּ כָּל אַנְשֵׁי הָעִיר בְּשָׁעַת הַסְּלָקָתָם, אֲבָל מִשּׁוּם זֶה אֵין רְאָיָה דְּלֹא סָמְכוּ עֲלֵיהוּ בְּעִנְיַן דְּמֵי הַמֻּקָּח. וּמִסְתַּבְּרָא עוֹד דְּגַם הָרַשְׁבָּ״א (בחשובה סי׳ תרי״ז) מוֹדֶה לְטַעַם הָרַ״ן (מגילה ח. ד״ה לא שנו), אֶלָּא דְּלֹא אַצְרְכָה לֵהּ לְשִׁיטָתוֹ בְּעִנְיַן מַתָּנָה דְּכִרְיָה, דַּאֲפִלּוּ בְּשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר לְחוֹד סַגִּי. **וְהָאֲרְבָּעָה דְּבָרִים זֶה מִפְּנֵי שֶׁרַּאֲיתִי לְאַלִּיָּה רַבָּה** (ס״ק יט) **שֶׁמַּשִּׁיג עַל הַמְּגַן אַבְרָהָם** (ס״ק יח), **וּמַדְחִיק שָׁם לְיַשֵּׁב הַגִּרְסָא שֶׁלָּנוּ וּלְהַחְמִיר הֵיכָא דְּאֵין לְשַׁנּוֹת לְקֻדֻּשָּׁה קַלָּה דְּדַרְךְ הַכְּרָזָה, וְנִדְחֵק בִּדְבָרִי הָרַשְׁבָּ״א וְהָרַ״ן, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי עִקַּר כְּמָגֵן אַבְרָהָם וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ:**

ט * וְאִם מְכָרוּהוּ שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר וְכוּ׳ יַעֲשֶׂה הַלּוֹקֵחַ אֲפִלּוּ אֵלּוּ אַרְבָּעָה דְּבָרִים. כֵּן הוּא דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (תפילה פ״א ה״י) **וְהָרֹא״ש** (מגילה פ״ד סי׳ א) **וְנִמְשְׁכוּ אַחֲרֵיהֶם הַשּׁוּר וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם** (נתיב ג ח״ת). **וְהָרַאֲבַ״ד** (הוד״ד בכ״מ שם) **פְּלִיג עַל זֶה** וּכְדִמְבֹאָר בְּסִפּוּקִים, **וּלְדִידֵיהּ לֹא שְׁרוּ בַּשֵּׁ״ס** (מגילה כו:) **לְהִשְׁתַּמֵּשׁ תַּשְׁמִישׁ שֶׁל גְּנַאי אֶלָּא בְּתֵל חָרֵב בִּלְאוֹ הָכִי אֶלָּא שֶׁעָמַד עָלָיו בֵּית הַכְּנֶסֶת מִקֶּדֶם, אֲבָל לֹא שֶׁיִּהְיוּ רְשָׁאִים לְחַלֵּל בֵּית תְּפִלָּה לַעֲשׂוֹתוֹ בֵּית הַבַּרְסְקִי וְכַדּוֹמֶה.** וְהָנֵּה הָרַ״ן (שם ז: ד״ה לא שנו) וּמָאִירִי (שם כה: ד״ה בית) הֲבִיאוּ שְׁתֵּי דֵעוֹת אֵלּוּ וְלֹא הִכְרִיעוּ, וְהָרַשְׁדַּ״ן חֵלֶק ב׳ סִימָן ק״ע הֶחֱזִיק בְּדַעַת הָרַאֲבַ״ד, עַיֵּן שָׁם. וּבָאֲמֶת דִּקּוּלָא יְתִירְתָא הִיא לְפִי מַה שֶּׁהֶחְלִיטוּ הָרַמְבַּ״ן (שם כה: ד״ה לפי מה) וְרַשְׁבָּ״א (שם כו: ד״ה והקשה) **וְרִיטְבָ״א** (שם כה: ד״ה ואומר מורי) דְּבֵית הַכְּנֶסֶת הָוֵי כְּשֹׁאָר תַּשְׁמִישֵׁי מִצְוָה כְּסֻכָּה וּלְוָלָב **וְשׁוֹפָר וְכַדּוֹמֶה, אֶלָּא דְּאִם הִסְכִּימוּ שְׁבָעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר לְמָכְרוֹ אִם כֵּן גִּלּוּ דַּעְתָּם שֶׁאֵין לָהֶם עוֹד צֹרֶךְ בּוֹ, וְהָוֵי כְּמוֹ תַּשְׁמִישֵׁי מִצְוָה לְאַחַר זְמַן מִצְוָתָן שֶׁנִּזְרָקִין,** עַיֵּן שָׁם בְּדִבְרֵיהֶם. וְאִם כֵּן לְפִי מַה דְּפָסַק הַמְחַבֵּר בְּסִימָן כ״א סָעִיף ב׳ בְּטֵלִיתוֹת שֶׁל מִצְוָה שֶׁבָּלוּ שֶׁאֵין לוֹ לְיַחֲדָם לְתַשְׁמִישׁ מִצְוָה אֶלָּא זוֹרְקָן וְהֵם כֵּלִין, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין בְּעִנְיָנֵנוּ אֵינוֹ נָכוֹן, וְכָל שֶׁכֵּן לְשִׁיטַת הָרַ״ן (שם ח. ד״ה ומאן) **שֶׁהִטִּילוּ** בּוֹ קְדֻשָּׁה מִדִּבְרֵיהֶם, אִם כֵּן עֲדִיפָא עוֹד מִשֶּׁאָר תַּשְׁמִישֵׁי מִצְוָה וּכְדַאֲמַר דְּאֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ תַּשְׁמִישׁ שֶׁל גְּנַאי. אֵיבָּרָא דִּיֵּשׁ לוֹמַר דִּדְיָנָא דְּסִימָן כ״א הַנַּ״ל נָמֵי אֵינוֹ מַסְכִּים, דְּהָא מָרָא דְּהַאי שְׁמַעְתָּא דְּסִימָן כ״א הוּא הָרַאֲבַ״ד (הוד״ד בר״ן שבת מח: ד״ה מגופת) וּכְמוֹ שֶׁמּוּבָא שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה כתב הר״ן) וְאָפְשָׁר דְּאָזֵיל לְטַעְמֵיהּ בְּכָאן, וְאָפְשָׁר דְּהָרַמְבַּ״ם (שם) בָּאֱמֶת פְּלִיג שָׁם אַדִּין הַנַּ״ל. [עַיֵּן שָׁם בְּסִימָן כ״א בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א מִקּוֹר הַאי דִּינָא מִשּׁוּם דְּפָרַק כָּל הַכֵּלִים (שבת קכה.), **וּבָאֲמֶת הָרַמְבַּ״ם** (שבת פכ״ו ה״ו) שָׁם מְפָרֵשׁ דִּמְיִירֵי בְּכָל בְּגָדִים וְלָאו דַּוְקָא טַלִּיתוֹת **שֶׁל מִצְוָה** וְהַסּוּגְיָא שָׁם יִתְרַץ בְּאֹפֶן אַחֵר, עַיֵּן בְּרַשְׁבָּ״א (שם ד״ה הא) וּמָאִירִי **שָׁם** (שם ד״ה שירי פרחמיות)]. אֲכָל הַמַּחֲבֹר דְּפָסַק לְהָא דְּרַאֲבַ״ד בְּסִימָן כ״א הַנַּ״ל, **וְגַם בְּסִימָן תרס״ד** סָעִיף ח׳ מוּכָא גַּם כֵּן דִּין זֶה גַּבֵּי הוֹשַׁעְנָא בְּשֵׁם אוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ שפו) [**וּבְהָגָהוֹת אֲשֵׁרִי**] פָּרָק בְּנֵי הָעִיר (מגילה פ״ד סי׳ ב), עַיֵּן שָׁם בְּאוֹר זָרוּעַ שֶׁמֵּבִיא כֵּן בְּשֵׁם סֵפֶר הַקְּמוֹן בְּשֵׁם עַל גַּבֵּי פְּחָלִים, אִם כֵּן הֵיכִי שָׁרִינַן הָכָא לְהִלּוֹקֵחַ לַעֲשׂוֹת בּוֹ בֵּית הַמֶּרְחָץ אוֹ בֵּית הַכִּסֵּא. וְאָפְשָׁר הָיָה לוֹמַר דִּלְפִי מַה שֶּׁכָּתְבְנוּ (לְעֵיל) [וְלַקַּמָּן] בְּבֵאוּר הֲלָכָה [סִימָן קנ״ד דִּיבּוּר הַמַּתְחִיל תַּשְׁמִישֵׁי] סְבָרָא אַחֶרֶת בְּטַעְמָא דְּטוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, מִשּׁוּם דְּמִסְתָּמָא כֻּלָּם מְקַדִּישִׁים אַדַּעְתָּם וְהָוֵי כְּמוֹ הִקְדִּישׁוּ עַל תְּנַאי, אָפְשָׁר דִּלְפִי סְבָרָא זוֹ מִשּׁוּם הָכִי שָׁרֵי אֲפִלּוּ בְּתַשְׁמִישׁ שֶׁל גְּנַאי כֵּיוָן דְּתֵל בְּדַעְתָּם וְהָרֵי הֵם הִסְכִּימוּ לָזֶה, אֲלָא דַּצְרִיךְ עִיּוּן קְשֶׁה דְּלֹא דָּיְקֵנֵי כְּלָל דְּיָחִיד אַדַּעְתָּא דְּיִדְהוּ כָּל כָּךְ אֲפִלּוּ לְמָכְרוֹ בָּהּ בֵּית הַכְּנֶסֶת. **הֵיוֹצֵא מִדִּבְרֵינוּ דְּמִסְתַּבְּרָא דִּכְמוֹ דְּפָסְקִינַן בְּסִימָן כ״א** (ס״ב) **לְעִנְיַן צִיצִית וּבְסִימָן תרס״ד** (ס״ח) **לְעִנְיַן הוֹשַׁעְנָא שַׁאֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם דָּבָר שֶׁל גְּנַאי, הוּא הַדִּין הָכָא, וְכָל שֶׁכֵּן הוּא** מִפְּנֵי שֶׁהוּא דָּבָר קָבוּעַ וְנָכֹן וּבְזִיּוֹן גָּדוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בְּקַלּוּת רֹאשׁ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרִיטְבָ״א (שם כו: ד״ה אומנה) בְּסוּגְיָא דְּאוֹגָרָה וּמַשְׁכּוֹנָא דְּמִשּׁוּם זֶה חָמוּר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מנ) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ואם כנו): **(נ)** בֵּית יוֹסֵף (שם) בְּשֵׁם הַמָּרְדְּכִי (מגילה פ״ד סי׳ תתיט), וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר דִּמְשַׁךְ אֲלִיעָזֶר (ס״ק כט), עַיֵּן שָׁם, וּבְסֵפֶר שֹׁמֶן הַמָּאוֹר (ס״ח): (נפ) תְּשׁוּבַת חוּת יָאִיר בְּסִימָן נ״ט: **ט (נג)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כא) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מַהֲרַ״מ (מלובלין סי׳ נט): **(נד)** הֵיינוּ אַף שֶׁמְּהַדְּמִים קָנָה בֵּית הַכְּנֶסֶת אַחַר אוֹ סֵפֶר תּוֹרָה: **(נה)** פּוֹסְקִים, מַהֲ דְּרַבִּינוּ מְגִלָּה כ״ז עַמּוּד ב׳. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ל״ז דִּגֵּן יָרָק וְכִדּוֹמֶה שַׁאֵין צָרִיךְ חֲרִישָׁה רַק שֶׁחוֹפְרִים אוֹתָן בְּמָרָא וַחֲצִינָא, אֵינוֹ מְגֻנֶּה כָּל כָּךְ: **(נו)** רַשְׁ״י (מגילה כו. ד״ה אלא): **(נז)** וְאַף הָרַאֲבַ״ד (הוד״ד בכ״מ הל׳ תפילה פי״א ה״י) **דְּפְלִיג אַהַרַמְבַּ״ם** (שם) **בְּמַה שֶּׁפִּתִּיר הָאַרְבָּעָה דְּבָרִים מוֹדֶה בָּזֶה: י (מ)** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, כֵּיוָן **שֶׁלֹּא הִקְדִּישׁוּ לְרַבִּים רַק נָתְנוּ בִּסְתָמָא לְקָרוֹת בּוֹ שֶׁל גְּנַאי, הוּא הַדִּין** [פְּרִי מְגַדִּים בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם (ס״ק כב)]:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ע וְהַרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק (ר') [י"א] מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (הי"ד, וס"ת פ"י ה"ב). פ מְגִלָּה (כ"ז) [כ"ו] (ע"ב).

לְקְרוֹת בָּרַבִּים, (סב) * ע**וְיֵשׁ מִי** (יט) **שֶׁאוֹסֵר אֶלָּא אִם כֵּן** (סג) **לִלְמֹד תּוֹרָה אוֹ לִשָּׂא אִשָּׁה: יא** (סד) פ**בֵּית הַבְּנֶסֶת אוֹ לִבְנִים וְעֵצִים** (סה) **מִבֵּית הַבְּנֶסֶת יָשָׁן שֶׁפִּרְקוּ,** (סו) **יְכוֹלִים לִתֵּן** (כ) (סז) **בְּמַתָּנָה,** (סח) **דְּאִי לָאו דַּהֲוָה לְהוּ הֲנָאָה מִינֵיהּ לא הֲווּ יָהֲבִי לַהּ, הֲדַר הָוֵי לַהּ** (כמ) **כְּמָכָר.** * **וְכֵן יְכוֹלִים לְהַחֲלִיפָן בַּאֲחֵרִים וְהֵם יוֹצְאִים לְחֻלִּין. אֲבָל אָסוּר** (סט) * **לְמַשְׁכְּנָן** * **אוֹ לְהַשְׁכִּירָן** (ע) **אוֹ לְהַשְׁאִילָן,** (עא) **אֶפִלּוּ עַל יְדֵי שְׁבָעָה טוֹבֵי**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַבְּנֶסֶת שֶׁבְּכָפָר שֶׁנִּתְיַחֵד חָדָר וְנִכְתַּב עַל הַכְּתָלִים תְּפִלּוֹת וּבְקָשׁוֹת מִשְּׁמוֹת שָׁאִין נִמְחָקִים, צְרִיךְ הַסְכָּמוֹת אַנְשֵׁי הַכָּפָר, וְהַמְּעוֹת יִקָּחוּ לְהַסְפָּקַת תַּלְמוּד תּוֹרָה כוּ', וּמִכָּל מָקוֹם (לְעִשָּׁן) [לִשְׁרוֹ] בְּתוֹכוֹ יֵין שָׁרוּף שֶׁמַּשְׁחִיר הַכְּתָלִים וְגוֹרֵם מְחִיקַת הַשֵּׁם אָסוּר, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הֵיטֵב

(יט) **שֶׁאוֹסֵר.** וְלִדְבָרָיו אַף שְׁבָעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר וְחָבָר עִיר אֲסוּרִין לִמְכָּרָן וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּדָמָיו אֶלָּא אִם כֵּן לִלְמֹד תּוֹרָה כוּ'. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דִּבְתַשְׁמִישִׁים לְבַדֵּי עֲלְמָא מַתִּיר הַיְחִיד לִמְכָּרָן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּדָמֵיהֶן, וּבְיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפ"ב כָּתַב שָׁם בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ (ס"ח) הַפְלוּגְתָּא גַּם בְּתַשְׁמִישִׁים, וְצָרִיךְ עִיּוּן, וְאֶפְשָׁר דְּמַה שֶּׁכָּתַב שָׁם וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר קָאֵי רַק אַסֵּפָר תּוֹרָה. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כב) וְצָרִיךְ עִיּוּן עַל מַה סוֹמְכִין הָעוֹלָם שֶׁמּוֹכְרִין סֵפֶר תּוֹרָה אֲפִלּוּ נָתְנוּ לְבֵית הַבְּנֶסֶת לִקְרוֹת בָּהֶן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בְּדָמֵיהֶן, וְצָרִיךְ לוֹמַר כֵּיוָן דְּהַמְנָהֵג כֵּן הָוֵי לַהּ כְּאִלּוּ הֵחֵלּוּ בְּתִחִלָּה וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רנ"ט סָעִיף ב' בְּהַגָּ"ה. וְאִם קָנָאָה מִתְּחִלָּה כְּדֵי לִמְכָּרָהּ וְכָל שֶׁכֵּן אִם קִבְּלָהּ בְּחוֹב מֵאֵת לִמְכָּרָהּ. טַ"ז (סק"י). עַיֵּן בְּתְשׁוּבַת גִּנַּת וְרָדִים (ח"א) כְּלָל ב' סִימָן ל"א שֶׁכָּתַב דִּבְזְמַן הַזֶּה שֶׁכָּל סְפָרֵינוּ בְּחֶזְקַת שֵׁשׁ בָּהֶם פְּסוּל, מֵאֵת לְיַחִיד לִמְכֹּר סֵפֶר תּוֹרָה בְּשִׁפְּי, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּחַוַּת יָאִיר סִימָן נ"ט, וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ר"ע (ס"א): **יא** (כ) **בְּמַתָּנָה.** הֵינוּ שֶׁבָּעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר. וּבְכַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כה): (כמ) **כְּמָכָר.** אֲבָל לִתֵּן לְעִיר רְחוֹקָה שֶׁבְּוַדַּאי לֹא הָוֵי לַהּ הֲנָאָה מֵהֶם, אָסוּר. כָּתַב בְּמִשְׁאַת בִּנְיָמִין (בשו"ת סי' לג) דְּאִם בָּנוּ בֵּית הַבְּנֶסֶת חֲדָשָׁה וְנִסְתְּרוּ הַיְשָׁנָה עַל פִּי שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, פְּקָעָה הַקְּדֻשָּׁה מֵהַיְשָׁנָה וְחָלָה עַל הַחֲדָשָׁה וְרַשַּׁאי לְשַׁנּוֹת הַיְשָׁנָה לְכָל מַה שֶּׁיִּרְצוּ דְּלֹא גָּרַע מִמַּתָּנָה, אֲבָל בְּלֹא הָכִי אֵין כֹּחַ אֲפִלּוּ שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר לַעֲשׂוֹת בֶּהֱן דָּבָר חל שַׁאֵין כֵּאן דָּבָר אַחֵר שֶׁתְּחוּל קְדֻשָּׁתָהּ עֲלֵיהֶן, עַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כז):

בֵּאוּר הַלָּכָה

בֵּית הַבְּנֶסֶת מִשְׁאַר תַּשְׁמִישֵׁי מִצְוָה, עַיֵּן שָׁם:

ו * **וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמַגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כג) **דְּלֹא קָאֵי כְּמַאן דְּאָסַר אִם אֶפְשָׁר תּוֹרָה וְלֹא אַתַּשְׁמִישֵׁיהּ, וּבְבָאוּר הַגְּרַ"א מַשְׁמַע דְּלִחֵישׁ מִי שֶׁאוֹסֵר וְהוּא דַּעַת הָרַמְבַּ"ם** (ס"ת פ"י ה"ב, ותפלה פי"א ה"י"ד), **אֲפִלּוּ בְּתַשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה גַּם כֵּן אָסוּר לְהוֹצִיא הַמָּעוֹת לְדָבָר חל אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר וְרַק לְבֵית הַבְּנֶסֶת הַמֵּר דְּבָר זֶה, וְדַעַת הַפְּרִי מְגַדִּים** (א"א ס"ק כג) **דְּלֹא נוֹכַל לְתִלּוֹת זֶה לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם, עַיֵּן שָׁם. וּבְיוֹרֶה דֵּעָה** סִימָן רפ"ב סָעִיף י"ז **פָּסַק גַּם כֵּן דְּעַל יְדֵי שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר נוֹכַל לְהוֹצִיא הַמָּעוֹת שֶׁל תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה שֶׁנִּמְכְּרוּ לְחֹל, וְלֹא הֲבִיא דְּעוֹת אֵלּוּ עָלְמָא מוּדִים דְּמֻתָּר:**

יא * **וְכֵן יְכוֹלִים לְהַחֲלִיפָן בַּאֲחֵרִים.** הוּא לְשׁוֹן הַטּוּר, וּמְקוֹרוֹ מִמְּגִלָּה כ"ו ע"ב דְּאָמַר שָׁם לִבְנֵי חֲלוּפִינְהוּ שָׁרֵי. **וְהָנֵי לְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הַמְחַבֵּר לְעֵיל סְעִיף ד' דְּלְהַחֲלִיף הַקְּדֻשָּׁה לְכִיוֹצֵא בָּהּ יֵשׁ אוֹסְרִים,** עַל כָּרְחֵךְ יְפָרֵשׁ הָא דְּשָׁרֵי הַגְּמָרָא הֵינוּ לְהַחֲלִיף עַל דָּבָר שֶׁהוּא עִלּוּי קְדֻשָּׁה אֲבָל לֹא עַל לִבְנִים אֲחֵרִים, וְכֵן כָּתַב הַקָּרְבָּן נְתַנְאֵל (מגילה פ"ד אות צ), אֲבָל לְשׁוֹן הַטּוּר **וְהַשַּׁלְחָן עָרוּךְ קָשָׁה לְפִי זֶה. וְהָנֵי לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף לְעֵיל** (ד"ה וכתב עוד) **דְּהַטּוּר מַתִּיר עַל דָּבָר שֶׁהוּא כְּיוֹצֵא בָּהּ נִיחָא לְשׁוֹן הַטּוּר, אֲבָל עֲדַיִן קָשֶׁה לְשׁוֹן הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ, וְאֶפְשָׁר דְּמֵירֵי דְּהִלְבְּנִים מִבֵּית הַבְּנֶסֶת יָשָׁן לֹא הָיוּ טוֹבִים וְהוּא בִּכְלַל חֲזִי בֵּיהּ תִּיוּהָא דְּשָׁרֵי לְכַלֵּי עֲלְמָא,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י"א, עַיֵּן שָׁם:

*** לְמַשְׁכְּנָן וְכוּ'. וּבְתְשׁוּבַת בֵּית דָּוִד מַתִּיר לְמַשְׁכֵּן חֻפְצֵי כָּסֶף שֶׁל קֹדֶשׁ לְבִשְׁחוֹן לְמַלְוֹת בִּלְבַד וְשֶׁלֹּא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן כְּלָל** [עַקְרֵי דִּינִים], **וּפְשׁוּט**

*** אוֹ לְהַשְׁכִּירָן וְכוּ'. וּלְעִנְיַן מְכִירָה עַל תְּנַאי, מִשְׁמַע בַּתּוֹסָפוֹת** (מגילה כו:) דְּבִזְוִר דְּמוֹכְרִין סֵפֶר תּוֹרָה בְּשְׁבִיל תַּלְמוּד תּוֹרָה מִשּׁוּם דְּתַלְמוּד גָּדוֹל שֶׁמֵּבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה, אִם כֵּן הוּא הַדִּין אֶפְשָׁר דְּכֹהֲאי גַּוְנָא נַמִּי, דְּאִי אֶפְשָׁר לִלְמֹד בְּלֹא סְפָרִים: **יא** (סד) **בֵּית הַבְּנֶסֶת.** יָשָׁן: (סה) **מִבֵּית הַבְּנֶסֶת יָשָׁן.** פְּרוּשׁ שֶׁכְּבָר הִתְפַּלְּלוּ בּוֹ כְּדִלְעֵיל סְעִיף ח': (סו) **יְכוֹלִים לִתֵּן.** הֵינוּ שְׁבָעָה טוֹבֵי הָעִיר (נמ) בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, (ס) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ בְּלֹא מַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר נַמִּי יְכוֹלִים. וּבִכְרַכִּים (סל) אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי: (סז) **בְּמַתָּנָה.** וְהַלּוֹקֵחַ יָכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּם (סנ) תַּשְׁמִישׁ חל: (סח) **דְּאִי לָאו דַּהֲוָה לְהוּ וְכוּ'.** אוֹ שֶׁמְּקַנִּים לָהֶם הֲנָאָה מְמֻנּוּ בְּאֵיזֶה פַּעַם [ר"ירטב"א (מגילה כו: ד"ה אלא הכא)]. וּלְפִי זֶה לְתִנּוּ לְאַנְשֵׁי עִיר רְחוֹקָה שֶׁבְּוַדַּאי לֹא נֶהֱנוּ וְלֹא יֶהֱנוּ מֵהֶם לְעוֹלָם, אָסוּר, דְּהָא אֵין כָּאן דָּבָר אַחֵר שֶׁתְּחוּל עַל זֶה קְדֻשַּׁת בֵּית הַבְּנֶסֶת וְעַל כֵּן לֹא נִפְקַע קְדֻשָּׁתָהּ וְאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ. וְכָל זֶה מֵירֵי כְּשֶׁנּוֹתְנִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בְּחֹל, (סג) אֲבָל לִתְּנָהּ לָהֶן בְּמַתָּנָה שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בְּתוֹכָהּ מֵאֵת, דְּהָא אֵין כָּאן הוֹרָדָה מִקְּדֻשָּׁה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בַּהַגָּהּ, וְעַיֵּן בְּמַגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כז) שֶׁמְּצַדֵּד דְּהוּא הַדִּין דְּמֵאֵת לָהֶם לִתֵּן סֵפֶר תּוֹרָה [וְהוּא הַדִּין כָּל תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה] (סל) בְּמַתָּנָה, דְּהָא אֵינָן מוֹרִידִין אוֹתָן מִקְּדֻשָּׁתָן בָּזֶה: (סט) **לְמַשְׁכְּנָן אוֹ לְהַשְׁכִּירָן.** דְּכֵיוָן שֶׁגּוּף הַחֻפָּץ לֹא נִמְכַּר, עֲדַיִן בִּרְשׁוּת בְּעָלִים הָרִאשׁוֹנִים הוּא וּבְקִדּוּשָׁתָהּ קָאֵי: (ע) **אוֹ לְהַשְׁאִילָן.** פְּרוּשׁ עַל זְמַן וְאַחַר כָּךְ יַחֲזִירֵם בְּעַיִן, דְּאִלּוּ בְּהַלְוָאָה לַחֲלוּטִין וְהַלְוָה יַחֲזִיר לִבְנִים אֲחֵרִים תְּמוּרָתָם בְּוַדַּאי שָׁרֵי, דְּהֵינוּ חֲלִיפִין דְּשָׁרִינַן [ר"ירטב"א (שם ד"ה לבני)]: (עא) **וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר.**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

שָׁם, וְהָכָא נַמִּי כֵּיוָן שֶׁכְּבָר נִסְתַּר הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת], **וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּשָׁם מֵירֵי שֶׁאִי אֶפְשָׁר עוֹד לְהִתְפַּלֵּל שָׁם, אֲבָל הַלִּבְנִים וְעֵצִים דְּכָאן מֵירֵי שֶׁיְּכוֹלִים לִבְנוֹתָם עוֹד בְּבֵית הַבְּנֶסֶת** [דְּגוּל מַרְכָּבָה]. וְכֵן מַשְׁמַע בְּרַמְבַּ"ם פֶּרֶק י"א מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה דִּין כ' לְהַדְיָא: (סנ) **וּלְעִנְיַן אַרְבָּעָה דְּבָרִים הַנַּ"ל בְּסָעִיף ט', לְהֵנִי פּוֹסְקִים דְּמֵירֵי הָכָא בְּשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר שָׁרֵי אֲפִלּוּ בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים נַ"ל בְּסָעִיף ט', וּלְהֵנִי דְּשָׁרוּ בְּכָאן בְּשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בִּלְחוּד אָסוּר בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים,** דְּמֵי עֲדִיפָא מִמָּכָר: (סנ) מַגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כז): (סמ) **הֵינוּ אֲפִלּוּ לְאַנְשֵׁי עִיר אַחֶרֶת:**

(נמ) וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרַ"א בְּבֵאוּרוֹ לְפִי מַה שֶּׁהֶעְתִּיק דִּבְרֵי הָרִיבַ"ש (בתשובה סי' רפה): **יא** (נמ) מַגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כו) בְּשֵׁם הָרַי"ף (מגילה ח.) וְרא"ש (שם פ"ד סי' א) וְר"ן (שם ד"ה ומאן), וְכֵן כָּתַב הַמְּאִירִי (שם כו: ד"ה ביהכנ"ס שבארנו): (ס) רַמְבַּ"ן (שם כה: ד"ה וכן מה) וְרַשְׁבָּ"א (שם כו: ד"ה מתנה) וְרִיטְבָ"א (שם ד"ה אלא), וּבִקְרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק כו) מְצַדֵּד דְּכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הָרַמְבַּ"ם (תפלה פי"א ה"כ): (סמ) **מַגֵּן אַבְרָהָם** (ס"ק כו). וְעַיֵּן **מַה שֶּׁכָּתַב בְּעִצְמוֹ בְּסָעִיף קָטָן י"ב [הֵינוּ שֶׁכָּתַב שָׁם בְּשֵׁם הַמַּבִּי"ט** (ח"ג סי' קמג) **דְּאִם אֵינָם מִתְפַּלְּלִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל כְּרָכִים יְכוֹלִים לְמָכְרָהּ** מִטַּעַם דְּמַאי אִכְפַּת לְהוּ לְכְרָכִים אַחַר שֶׁבְּלָאוֹ הָכִי אֵינָם מִתְפַּלְּלִים עוֹד

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah